

Met opmerkingen [LM2R1]: Bij de Almgaard wordt ook rots en water gebruikt.

Anti- pestprotocol

Versie mei 2022

Voorwoord

Hier ben ik
Het is goed dat ik er ben
Er zijn mensen die van mij houden
Niet iedereen vindt mij aardig
Dat hoort zo
Ik luister wel naar kritiek

Ik zeg wat ik voel en wat ik denk
Doet iemand vervelend tegen mij
Dan haal ik mijn schouders op
Doet iemand rot
Dan doe ik niet mee
Ik gedraag me als een kanjer
Want ik ben een kanjer

(Diploma Kanjertraining)

Hier ben ik.
Het is goed dat ik er ben.

Inhoudsopgave

1. Wat is pesten?	5
1.1 Plagen of pesten?	5
1.2 Pesterijen	5
1.3 Mogelijke signalen van gepest worden (ook van belang voor ouders)	7
1.4 Informatie over pesters	7
1.5 Pesten en inzet van de Kanjertraining	8
2. Preventie	9
2.1 Algemeen op school	9
2.2 In de klas	10
2.3 Schoolplein	11
2.4 Overblijven	12
2.5 Rond de school	12
2.6 Klimaat op de Henri Dunantschool	12
2.7 Anti -pest-coördinator / Kanjercoördinator	14
2.8 Leerkrachten	14
2.9 Ouders	14
2.10 Leerlingen	15
3. Aanpak	15
4. Consequenties	19
Bijlage 1 Stroomschema	20
Bijlage 2 Gespreksvoering	21
A. Stappenplan gesprek met de gepeste leerling	21
B. Stappenplan gesprek met de pester (genoemd "x") en eventueel meelopers	22
C. Stappenplan gesprek met ouders van pester/meeloper	24
D. Stappenplan gesprek zonder schuldvraag met gepeste en pester	25
Bijlage 3 Schorsing en verwijdering van leerlingen	26
Bijlage 4 Gesprek in de klas over app	29
Bijlage 5 Stappenplan sexting	31

Inleiding

Op de Henri Dunantschool bevorderen we het sociaal emotioneel leren van de leerlingen door de Kanjertraining in te zetten. De Kanjertraining is een anti-pestprogramma dat zowel preventief als curatief ingezet kan worden. Het doel van de Kanjertraining is het stimuleren van betrouwbaar, constructief en authentiek gedrag: Kanjergedrag. Om dit te bereiken richt de training zich op een drietal voorwaardelijke doelen. De eerste is het vergroten van moreel besef over welk gedrag prettig is voor jezelf en de ander. De tweede is het bewust maken van de intrinsieke motivatie om dit gedrag te willen vertonen. De derde is het vergroten van verantwoordelijkheidsbesef voor het daadwerkelijk vertonen van dit gedrag. Een Kanjertraining in het onderwijs leidt tot een veiligere sfeer in de klas, een verbetering van de onderlinge relaties en het zich competentier voelen van de leerkracht en de leerlingen. Hierdoor zal er minder gepest worden. In de gevallen dat er toch gepest wordt is dit pestprotocol een leidraad.

Met opmerkingen [CK3]: Hier mag wel duidelijk worden dat de kanjertraining geen anti-pest programma is, maar preventief werkt ipv curatief (ook al kan dat wel)

Met opmerkingen [CK4]: Met de Kanjertraining leren kinderen, leerkrachten en ouders zich op een positieve manier te handhaven in sociaal stressvolle omstandigheden. Onder het motto: wat je meemaakt is interessant, vervelend of naar, maar hoe je ermee omgaat is belangrijker, dat vormt je. Reageer daarom niet met haat, wraak, gezeur, onverschilligheid of cynisme op problemen die zich voordoen in jouw leven. Doe je best er iets van te maken. Zoek oplossingen waarmee je elkaar en de situatie recht doet. Oplossingen die in de toekomst houdbaar zijn.

Met opmerkingen [CK5]: Kanjertraining, voor vertrouwen, veiligheid, rust en wederzijds respect. Kanjertraining gaat over het bevorderen van onderling vertrouwen in groepen. Vertrouwen is de basis voor het creëren van rust in de klas, het stimuleren van sociale veiligheid en een prettig schoolklimaat. De training wordt zowel gegeven in psychologenpraktijken als in klassen op basis- en middelbare scholen. De Kanjertraining bestaat uit een serie lessen met bijbehorende oefeningen om de sfeer in de klas goed te houden (preventief) of te verbeteren (curatief). Leerkrachten, directie, ouders en kinderen leren op een respectvolle manier [met elkaar om te gaan](#). Wezenlijke gedragsveranderingen binnen groepen zijn niet zomaar in een jaar bereikt. Daarvoor is een traject van meerdere jaren nodig. Indien de training goed gegeven wordt door ervaren mensen, blijkt de training op kort termijn effectief. Kinderen laten een afname zien van probleemgedrag en [depressieve gevoelens](#), alsmede een toename op welbevinden en zelfwaardering in klassen met veel problemen en op psychologen praktijken ([zie Vliek 2015](#)). Wordt de training uitgevoerd door minder ervaren mensen, zoals leerkrachten die zich de lessenreeks en de Kanjertaal nog eigen moet maken, dan zijn in de beginfase geen duidelijke positieve effecten gevonden. Wel blijkt dat [pesten](#) afneemt in klassen met veel conflicten. ([zie ook de uitkomsten van Orobio de Castro c.s. 2018](#)) Met de Kanjertraining leren kinderen, leerkrachten en ouders zich op een positieve manier te handhaven in sociaal stressvolle omstandigheden. Onder het motto: wat je meemaakt is interessant, vervelend of naar, maar hoe je ermee omgaat is belangrijker, dat vormt je. Reageer daarom niet met haat, wraak, gezeur, onverschilligheid of cynisme op problemen die zich voordoen in jouw leven. Doe je best er iets van te maken. Zoek oplossingen waarmee je elkaar en de situatie recht doet. Oplossingen die in de toekomst houdbaar zijn.

1. Wat is pesten?

Een kind wordt gepest als het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch en wel direct, via internet of via mobiel) die op hem/ haar gericht zijn, en waarbij de macht ongelijk verdeeld is.

1.1 Plagen of pesten?

Het is belangrijk om verschil te maken tussen plagen en pesten. Het meest eenvoudige onderscheid is:

Plagen gebeurt in het zicht van de leerkracht. Pesten gebeurt achter de rug van leerkrachten.

Dit is de reden waarom leerkrachten vaak niet uit zichzelf weten dat er gepest wordt. Leerlingen en/ of ouders moeten de leerkracht hierover informeren. Om die reden is het van belang dat ouders en leerkrachten goed samenwerken om een goede sfeer in de klas te behouden. Een belangrijke regel is dat kinderen hun zorgen (leren) delen met iemand die zij vertrouwen, zoals hun vader, moeder of leerkracht. Vanaf groep 1 leren kinderen het verschil tussen klikken en vertellen. Als er sprake is van pesterijen, dan is het belangrijk dat kinderen dat vertellen aan hun vader, moeder of leerkracht.

1.2 Pesterijen

Pesten kan op verschillende manieren gebeuren:

1. Lichamelijk pesten

- Duwen
- Slaan
- Opzij duwen
- Dreigen met geweld
- Bang maken
- Een tik geven
- Schoppen
- Met iets naar iemand gooien
- Iemand zonder reden aanvallen

2. Pesten met spullen

- Andere kinderen dwingen om bepaalde dingen (bijvoorbeeld schoenen, de tas of geld) aan hem/ haar te geven.
- Tegenover andere kinderen bepaalde rechten opeisen. Bijvoorbeeld zeggen: "Hier spelen wij altijd" of "Dit is ons terrein".
- De spullen van andere kinderen kapot of kwijt maken.

3. Pesten met woorden

- Iemand beledigen of uitschelden.
- Iemand belachelijk maken of voor gek zetten.
- Iemand met opzet in verlegenheid brengen.
- Iemand in zijn/ haar gezicht uitlachen.
- Op sociale media iemand uitschelden.

4. Pesten door buitensluiten of negeren

- Weglopen van iemand die wil spelen.
- Tegen een kind zeggen dat hij/ zij weg moet gaan.
- Niet luisteren naar een ander kind, bijvoorbeeld door je handen over je oren te doen.
- Net doen alsof je een ander kind niet ziet of gewoon niet tegen dat kind willen praten.
- Nare gebaren maken, bijvoorbeeld de neus dichthouden als iemand langsloopt alsof diegene stinkt.
- Tegen andere kinderen zeggen dat ze alleen mee mogen doen als ze eerst bepaalde dingen doen die ze eigenlijk helemaal niet willen.
- Dreigen dat een ander kind iets niet meer mag, als hij/ zij niet doet wat er gezegd wordt.
- Als iemand een digitaal berichtje stuurt, niet reageren.
- Op sociale media iemand altijd meteen blokken.

5. Pesten als de gepeste er niet bij is

- Tegen andere kinderen zeggen dat ze met een bepaald kind niet mogen spelen.
- Roddelen of lelijke dingen zeggen over andere kinderen (kan ook digitaal).
- Tegen andere kinderen zeggen dat ze een bepaald kind moeten blokken op sociale media.

6. Digitaal pesten

- Dreigtweets plaatsen.
- Foto's en filmpjes bewerken.
- Wachtwoorden en credits stelen en misbruiken.
- Versturen van scheldberichten of (anonieme) dreigmailtjes.
- Versturen van virussen als geintje of opzettelijk.
- Homepages en mailadressen hacken.
- Happy slapping (vrolijk slaan). Hierbij wordt iemand vaak voor een camera in elkaar geslagen.
- Iemand uit de app-groep gooien.
- Haatprofielen aanmaken.

1.3 Mogelijke signalen van gepest worden (ook van belang voor ouders)

- Constateren van één of meerdere pesterijen uit paragraaf 1.2.
- Niet meer naar school willen.
- Niet meer over school vertellen thuis.
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden.
- Slechtere resultaten op school dan vroeger.
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen.
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben.
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen.
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben.
- De verjaardag niet willen vieren.
- Niet buiten willen spelen thuis of op school binnen willen blijven.
- Niet alleen een boodschap durven doen.
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan.
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen.
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn.
- Zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven.
- Een onzekere, zwakke lichaamshouding hebben.
- Afzonderen/ alleen zitten.
- Sterker manifesteren (brutaler/ agressiever).
- Zich terugtrekken (timide/ sub-assertief gedrag).
- Sociaal onhandig gedrag vertonen.
- Schrikkerig gedrag achter de computer of mobiel of er zelfs niet meer achter willen.
- Nervositeit vlak voor of na het computeren.

1.4 Informatie over pesters

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken.

Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden.

Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.

Pestprotocol
Mei 2022

- Een voortdurende strijd om de macht in de klas
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau)
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid)

1.5 Pesten en inzet van de Kanjertraining

Op school maken wij gebruik van de Kanjertraining. Deze gaat ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de “pester” niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen.

Onze school streeft een positieve, opbouwende sfeer na. Hierbij maken we gebruik van de kanjerafspraken:

De school zet met behulp van de Kanjerlessen in op het versterken van het onderlinge vertrouwen en het besef dat het goed is om elkaar te helpen. Binnen dat kader werken we samen, hebben we plezier en doen we mee. Duidelijk wordt gesteld dat de leerlingen ten opzichte van elkaar niet de baas zijn. De leerkracht daarentegen is op school “de baas/ het gezag” en de ouders zijn dat thuis.

Als een conflict zich tussen kinderen afspeelt dan zal de school kiezen voor een oplossingsgerichte aanpak. Dat wil zeggen dat de school een oplossing zoekt die alle partijen (zo veel mogelijk) recht doet en de gemaakte afspraken borgt. Een oplossingsgerichte aanpak is te onderscheiden van een wraak- en haatgerichte aanpak (vormen van bedreiging en kwaadsprekerijen) of een zeurgerichte aanpak (indirecte kwaadsprekerijen en slachtofferschap). Kortom: we doen elkaar recht! Hierbij heeft de leerkracht de ouders nodig om tot een goede oplossing te komen.

2. Preventie

2.1 Algemeen op school

- Aan de start van het schooljaar worden in de groepen 3 t/m 8 kennismakingsgesprekken gepland. Dit om de samenwerking tussen ouders en leerkrachten goed te laten verlopen om een goede sfeer in de klas te behouden.
- Op school stellen we het onderwerp regelmatig aan de orde. Zeker als het actueel is, en ook tijdens de lessen van de Kanjertraining (2 keer in de week) komt het aan bod. Kernpunten in de aanpak van de kanjermethode zijn:
 - De Kanjerafspraken.
 - Denk goed over jezelf en de ander.
 - Pieker niet alleen, maar deel je zorgen met de ander, bij voorkeur met je ouders.
 - Denk oplossingsgericht.
 - Geef op een nette manier je mening en doe voordeel met kritiek die je krijgt.
 - De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil:
 - Onvermogen: dan mag de leerling erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Deze leerling heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft daar begrip voor.
 - Onwil: dan krijgt deze leerling een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan er geen beroep meer worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. De rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overal rekening mee moet houden en dat de onwillige leerling om welke reden dan ook “de eigen gang” mag gaan.
 - Hulp in de vorm van een maatje/ buddy/ tutor (bemiddeling).
 - Duidelijk schoolbeleid en handhaving.
- De leerkrachten gaan respectvol om met elkaar, uw kind en met u als ouder.
- School geeft goede, duidelijke voorlichting over gewenst internetgebruik op school. Hierbij wordt de module van Kanvas gebruikt. Er worden regels gemaakt over hoe om te gaan met elkaar op internet.
- Verder worden de leerlingen gewezen op de internetgevaren, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten. (zie bijlagen 4 & 5)
- Smartphone is in de klas alleen toegestaan als de leerkracht dit voor een les wil inzetten, anders blijft de smartphone uit en wordt hij bij de leerkracht ingeleverd.
- Lessen mediawijsheid worden in het schoolprogramma opgenomen (voor de bovenbouw). (zie bijlagen 4 & 5)
- Ouders worden op de hoogte gehouden door middel van berichten op social schools over mediawijsheid.

Met opmerkingen [CK6]: Hoe, waarmee, welk materiaal/methode

- Verder vindt er op school incidentenregistratie plaats indien er sprake is van pestgedrag.

2.2 In de klas

- In de loop van het schooljaar worden de positief gestelde schoolregels met de groep besproken. Deze regels komen regelmatig terug en zijn zichtbaar gemaakt binnen de hele school.
- Onze school maakt gebruik van KANVAS. Dit is opgezet vanuit de kanjertraining. Het KANVAS bestaat uit een Leerling-vragenlijst, Docentvragenlijst en adviezen, sociogram, pedagogische informatie en opvoedtips. Samen hebben de onderdelen het doel in kaart te brengen hoe leerlingen zich voelen, gedragen en hoe ze willen doen, en hoe de leerkracht het gedrag van de leerling ervaart. Dit heeft tot doel problemen op school tijdig te signaleren. Vervolgens is het doel om naar aanleiding van de resultaten tot een gezamenlijke aanpak te komen met ouder(s), leerkracht en de leerling.
- Het team bespreekt en evalueert het pestprotocol periodiek in de teamvergadering.
- Tijdens de leerlingbespreking wordt nadrukkelijk de sociaal-emotionele ontwikkeling van het individuele kind besproken.
- De sociale vaardigheden van de leerlingen wordt geoefend met behulp van de Kanjertraining. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de “petten”. Petten die staan voor het gedrag dat de kinderen vertonen. Het is de bedoeling dat kinderen zich bewust worden van hun eigen gedrag en dat ze voor bepaald gedrag kunnen kiezen.

Witte pet/ Tijger

De tijger is een kanjer. Hij/zij is tevreden met zichzelf, komt voor zichzelf op en voor anderen. Maar weet ook wanneer het tijd is om weg te lopen.

Rode pet/ Aap

Neemt niemand serieus ook zichzelf niet, hij/zij lacht overal om. Het is een meeloper en hij/zij versterkt hierdoor het gedrag van de pestvogel.

Gele pet/ Konijn

Heeft een negatief zelfbeeld en komt niet voor zichzelf op of voor anderen. Loopt liever snel (bang) weg.

Zwarte pet/ Pestvogel

Vindt zichzelf geweldig en anderen helemaal niks. En laat dat aan andere kinderen voelen. Alle anderen deugen niet en hij/zij bepaalt zelf wel wat hij doet. Hij/zij pest andere kinderen.

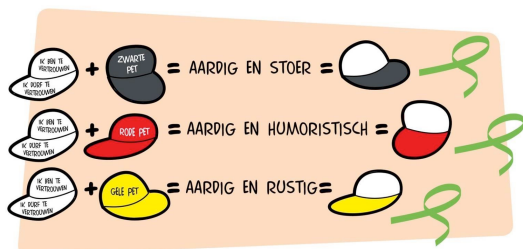
Met opmerkingen [CK7]: is dat overal zo? en wanneer registreren?

Met opmerkingen [IO8R7]: Dat ben je als school verplicht. Als het goed is doe je dit in Esis.

Met opmerkingen [IO9R7]:

Met opmerkingen [LM10]: Hoe vaak komt dit terug? Eens per jaar?

Met opmerkingen [IO11R10]: Aan iedere school. Wij doen het bijv. eens per 2 jaar

We willen met de Kanjertraining bereiken dat alle kinderen zich gaan gedragen als een witte pet. Elk met zijn eigen karakter als basis.

- Kinderen positief in de belangstelling zetten: zonnetje, kanjer of kei van de week / dag, complimentenbord,....
- In de klas stimuleren we de volgende omgangsregels:
 - We noemen elkaar bij naam.
 - We stoppen als iemand zegt "Stop hou op!" (of iets vergelijkbaars).
 - We kijken en luisteren naar degene die praat.
 - Je bent vrij om te zeggen "Nee, ik doe er niet aan mee".
 - Doe alleen iets bij een ander, wat je zelf ook prettig zou vinden.
 - Meld online alleen, wat je offline ook zou melden.
 - Vertel aan je leerkracht als er iets gebeurt wat je niet prettig vindt.
 - Vertel je leerkracht wanneer je zelf of iemand anders gepest wordt (dat kan ook anoniem via de brievenbus in de klas).
 - Word je gepest: praat er thuis ook over. Houd het niet geheim, dan kunnen anderen je helpen (fijne geheimen mogen, niet-fijne geheimen moet je altijd aan iemand vertellen).
 - We gaan respectvol met elkaar en met elkaars spullen om.
 - Probeer ook zelf een ruzie met praten op te lossen. Na het uitpraten kunnen we ook weer vergeven en vergeten.
 - Ook digitaal pesten doen wij op school niet.

2.3 Schoolplein

- Ook op het plein gelden de schoolregels die binnen de hele school zichtbaar zijn. Deze zijn bekend bij de leerlingen en worden regelmatig in de klas besproken.
- Bij het buitenspelen loopt er altijd een teamlid als pleinwacht buiten. Tijdens de ochtendpauze wordt dit gedaan door alle leerkrachten waar de leerlingen op dat moment van buitenspelen.
- Na het signaleren van pestgedrag worden zowel de pester, de meelopers als het slachtoffer aangesproken.

2.4 Overblijven

- Het team overlegt met de overblijfouders wat de gedragsproblemen zijn en hoe deze door het team aangepakt worden.
- De overblijfkrachten melden voorvallen van pestgedrag direct bij de betreffende leerkracht ter overdracht.

Met opmerkingen [CK12]: welke scholen hebben nog overblijfouders?

Met opmerkingen [IO13R12]: Laat het kopje staan of haal hem weg. Net wat voor de eigen school van toepassing is.

2.5 Rond de school

- In de klas wordt het pesten buiten school bespreekbaar gemaakt wanneer dit wenselijk is. Incidenten die zich na schooltijd afspelen vallen echter onder de verantwoordelijkheid van ouders.
- Kinderen mogen incidenten die buiten school hebben plaatsgevonden altijd melden op school.
- School maakt met alle partijen, voor zover mogelijk, afspraken.
- School neemt contact op met ouders of schoolleiding van de andere school als kinderen of leerlingen hiervan bij het pesten betrokken zijn.

2.6 Klimaat op de Henri Dunantschool

Veel ouders verlangen van de school dat “het kwaad” (de pester) moet worden bestreden, en dat “het goede” moet worden beschermd. De school kiest er echter niet voor om leerlingen te beoordelen als behorend bij kwaad of goed. Ieder mens maakt wel eens fouten. Leerlingen zijn in emotioneel opzicht “onder en boven de wet”. De weg van de mens, en die van de leerling in het bijzonder, gaat met vallen en opstaan. Leerlingen hebben het recht daarin te worden begeleid en te worden opgevoed. Hier ligt een taak voor zowel ouders als leerkrachten.

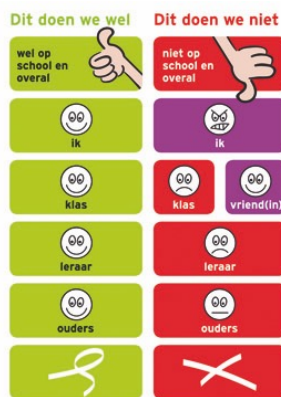
Met opmerkingen [CK14]: opvoedingsplicht?

Op de Henri Dunantschool hanteren we het uitgangspunt dat we rekening houden met elkaar. Jij hoeft je niet onveilig te voelen door het gedrag van de ander, en die ander hoeft zich niet onveilig te voelen door jouw gedrag. De anderen zijn:

1. Jouw klasgenoten en andere leerlingen op school.
2. De leerkrachten, de directie, de ouders van andere leerlingen.
3. Jouw ouders, die trots op je kunnen zijn omdat jij iemand bent die is te vertrouwen. Als je iets vertelt, dan vertel je het hele verhaal.
4. Mensen die op eenzelfde manier doen als jij, maar ook mensen die anders doen als jij.

De Henri Dunantschool neemt het overzicht van de smileys als uitgangspunt: "Het is prima dat jouw vrienden het leuk vinden wat jij bedenkt en doet, maar als de rest van de klas dat niet leuk vindt, evenals jouw juf of meester, (en jouw ouders) gaan we dat niet doen op school".

De Kanjertraining richt zich op meer dan pesten alleen. Leerlingen leren om te gaan met vervelend gedrag van een ander. Leerlingen die zich misdragen worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid en hun verlangen het goede te doen. De meeste leerlingen bedoelen het goed, maar het kan er behoorlijk brutaal uitkomen. Daarin wijkt een kind niet af van veel volwassenen. Als zoiets zich voordoet, dan is het goed dat de leerling wordt gecorrigeerd. Omdat leerkrachten en ouders niet alles zien is het van belang dat leerlingen zelf ook enige zelfredzaamheid vertonen. Leerlingen kunnen best aan elkaar vertellen dat ze last hebben van bepaald gedrag. Omdat leerlingen, op een enkeling na, niet vervelend willen doen, zijn op dit niveau de meeste problemen op te lossen.

In de Kanjertraining wordt expliciet geoefend in rollenspelen hoe je kunt reageren op vervelend gedrag. Dit gebeurt met gedragsrollen met behulp van verschillende petten. Leerlingen leren rechtop te staan, de ander aan te kijken en te zeggen: 'Ik vind dit vervelend, wil je ermee stoppen?'. Vervolgens lopen ze naar een andere leerling die ze kunnen vertrouwen (een maatje, buddy). Daar gaat de leerling niet zeuren, maar gaat samen met het maatje / de buddy iets anders doen. Als het op deze manier niet oplost, dan gaat de leerling samen met zijn maatje naar de leerkracht. Tijdens dit rollenspel hebben medeklasgenoten de neiging om te giechelen om het grensoverschrijdend gedrag van de uitdager. Aan deze leerlingen wordt duidelijk gemaakt dat dit giechelgedrag het pestgedrag van de uitdager versterkt.

Ze geven als het ware benzine aan een vervelend lopend motortje. De leerlingen leren geen voeding (benzine) meer te geven aan vervelend gedrag. Zo oefent niet alleen de gepeste, maar ook de omstander. Je blijft fatsoenlijk en je laat je niet bepalen door je uitdager(s). Mocht een leerling zich niet willen houden aan de eenvoudige afspraken zoals weergegeven in de smileys, dan wordt dat met de ouder(s) van de betreffende leerling besproken. In dit gesprek wordt ervan uitgegaan dat de ouder(s) met de school willen meedenken om een oplossing te zoeken die goed is voor het eigen kind, andere kinderen, de leerkracht, de school en de buurt.

2.7 Anti -pest-coördinator / Kanjercoördinator

Sharon van Hulst is onze Kanjercoördinator en interne vertrouwenspersoon. Zij heeft hiervoor extra scholing gevolgd.

2.8 Leerkrachten

Wat u mag verwachten van de leerkrachten op school.

1. Voorbeeldgedrag: U mag verwachten dat de leerkrachten van de Henri Dunantschool respectvol omgaan met uw kind en met u als ouder. U mag verwachten dat de leerkrachten onderling respectvol met elkaar omgaan. Zij zijn zich bewust van het gezegde: "een goed voorbeeld doet goed volgen". U mag verwachten dat de leerkrachten twee gedragstalen weten te spreken. De ene gedragstaal sluit aan op de straatcultuur (directief: duidelijk, helder en grens stellend), de andere gedragstaal sluit aan op de wereld van wederzijds respect (richt zich op het geven van inzicht). Het voorbeeldgedrag van de leerkracht nodigt leerlingen uit om over te stappen naar de wereld van wederzijds respect. Doet zich een probleem voor op school dan mag u van de leerkrachten verwachten dat zij daarmee oplossingsgericht aan de slag gaan. De leerkrachten hebben u nodig om tot een goede oplossing te komen, die goed is voor uw kind, maar ook voor de andere kinderen, hun ouders, de leerkracht, de school en de buurt.
2. Correcte reactie van de leerkracht op excuus van leerlingen voor hun wangedrag.
3. Correct antwoord van de leerkracht op misdragingen van ouders.

Met opmerkingen [CK15]: Dat verwachten we ook van ouders.

Met opmerkingen [IO16R15]: Zie punt 2.9

2.9 Ouders

Van de ouders wordt verwacht dat zij zich aan de volgende vuistregels houden:

1. U oefent zich in zelfbeheersing. Dat betekent dat u het recht niet heeft andermans kind, een andere ouder of een leerkracht verbaal of fysiek aan te vallen.
2. U spreekt in positieve zin over andermans opvoeding en andermans kind. Dat doet de school ook over uw kind.
3. Als u zich zorgen maakt over het welzijn van uw kind of het welzijn van andermans kind, dan overlegt u met de school. Uitgangspunt daarbij is dat u in gesprek gaat met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor u en uw kind, maar ook goed is voor de andere kinderen. De school is hierin uw medestander.
4. Als ouder(s) kent u het verschil tussen overleg waarin zorg wordt gedeeld / naar een oplossing wordt gezocht en kwaadsprekerij.

In de praktijk:

1. Kinderen die handelen uit onvermogen, zijn goed te corrigeren als hun ouder(s) goed samenwerken met de leerkrachten.
2. Kinderen die handelen uit onvermogen zijn moeilijk te corrigeren als hun ouder(s) dat onvermogen als excuus voor vertoond wangedrag gebruiken.

Pestprotocol

Mei 2022

3. Kinderen die zich willen misdragen zijn snel te corrigeren (omdat er geen onvermogen meespeelt) als ouder(s) op dezelfde lijn zitten als de school.
4. Kinderen die zich willen misdragen zijn niet te corrigeren als ouder(s) het een probleem van school vinden.

2.9 Leerlingen

Tips voor de leerlingen:

1. Spreek met respect over je ouder(s): Uiteindelijk bepalen jouw ouder(s) wat wel en niet kan.
2. Spreek met respect over je school: Uiteindelijk bepalen je leerkrachten wat wel en niet kan op school.
3. Spreek met respect over je klasgenoten: Beheers jezelf. Blijf fatsoenlijk. Daar kom je het verst mee. Je juf/meester is hiervoor het aanspreekpunt als dit moeilijk voor je is.
4. Spreek met respect over jezelf: Ook jij mag er zijn. Als je daaraan twijfelt, spreek dan met je ouder(s) en/of je juf/meester.

Kom je naar gedrag tegen? Zeg en doe dan dit:

1. "Wil je ermee stoppen? Ik krijg een naar gevoel van jouw gedrag. Ik vind het vervelend dat.... (schelden, achterna roepen, slaan, enz.). "
2. "Wil je er niet mee stoppen? Meen je dat?"
3. "Zoek het uit. Hier heb ik geen zin in." Je haalt je schouders op en gaat iets gezelligs doen. Je blijft rustig, je blijft eigen baas (je laat je niet bepalen door een vervelend persoon). Je doet als de witte pet.
4. Ga weg bij vervelend gedoe. Zoek een maatje, doe iets gezelligs, maak een kletspraatje met iemand anders. Op die manier kom je meestal van pesters af.
5. Zorg ervoor dat je zelf geen benzine geeft. Ga je reageren dan wordt het alleen maar erger.
6. Stopt het niet? Dan ga je naar de leerkracht.

3. Aanpak

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste leerling en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met ouder(s), APC/Kanjercoördinator, vertrouwenspersoon, directie, IB-er en/of externe deskundigen. Indien de leerkracht behoefte heeft aan extra ondersteuning bij het doorlopen van het stappenplan kan hij/ zij contact opnemen met de APC/Kanjercoördinator. In veel gevallen zullen leerlingen situaties waarin gepest wordt zelf en met medeleerlingen kunnen oplossen. Dit wordt ook vanuit de kanjertraining geoefend en gestimuleerd. Er is dan geen actie van leerkrachten nodig.

Stap 1

Pestprotocol
Mei 2022

Met opmerkingen [LM17]: Moet ook de vertrouwenspersoon van school worden ingelicht?

Met opmerkingen [IO18R17]: toegevoegd

Op het moment dat het pesten door blijft gaan hebben alle leerlingen het recht en de plicht het probleem aan de leerkracht voor te leggen. Ook ouders hebben het recht en de plicht peestsituaties te melden bij de leerkracht. Leerkrachten op school hebben de taak het pesten te signaleren en het bij de leerkracht van de leerling te melden.

Bij online pesten wordt geprobeerd de dader te achterhalen. Het slachtoffer wordt geholpen om ongewenste contacten te blokkeren en bewijzen te verzamelen.

Indien er sprake is van strafbare feiten dan wordt er na contact met ouders ook contact opgenomen met de wijkagent of met een contactpersoon bij de politie. Hiervoor worden zoveel mogelijk bewijzen verzameld: data en (exacte) tijdstippen, email- en internetadressen (url), gebruikersnaam en nickname(s) van de betrokkene(n), prints van chatlogs en mailberichten, bewaarde apps en sms-berichten, schermafdruck (via print screen of maak een foto).

Met opmerkingen [LM19]: Moeten ouders hierbij ook niet worden geïnformeerd?

Met opmerkingen [IO20R19]:

Stap 2

De leerkracht spreekt zo snel mogelijk met het slachtoffer met eventueel een steunende medeleerling. Dit is een gesprek zonder schuldvraag. Dat wil zeggen dat er steun geboden wordt en de gebeurtenissen in kaart worden gebracht. De leerkracht doet geen uitspraken over het gedrag van het slachtoffer, de pester en meelopers. Doel van het gesprek is steun bieden aan het slachtoffer (bijlage 2A. Stappenplan gesprek met de gepeste leerling). De leerkracht maakt verslagen over de stappen, afspraken en gebeurtenissen. Bij anoniem online pesten worden de leerlingen gewezen op de afgesproken omgangsvormen. Ouders worden op de hoogte gesteld over wat er speelt en welke acties er ondernomen worden.

Stap 3

Binnen een week na het gesprek met het slachtoffer voert de leerkracht een gesprek met de pester en één of twee meelopers. (Bijlage 2B. Stappenplan gesprek met de pester (genoemd "x") en eventueel meelopers). Ook zij kunnen melden wat er volgens hen speelt. Ook dit is een gesprek zonder schuldvraag. Dat wil zeggen dat er alleen gesproken wordt over het mogelijk effect van hun gedrag op het slachtoffer. Doel is om het inlevingsvermogen te vergroten, afspraken te maken over het gedrag in de toekomst en het maken van een vervolgspraak.

Het doet zich een enkele keer voor dat een leerling zich wenst te misdragen en/of vindt daartoe het recht te hebben: "Ik zit er niet mee, het is niet mijn probleem. Nou en, moet ik weten. Ik doe het de volgende keer weer". In dat geval wordt terplekke contact opgenomen met de ouder(s) (Stap 6). Zolang de ouder niet is te bereiken en/of niet op school is verschenen, wordt deze leerling buiten de groep geplaatst, een zogenoemde adempauze voor de groep en voor de betreffende leerling. De groep wordt op deze manier beschermd tegen deze leerling.

Stap 4

De leerkracht voert binnen een week na stap 3 een gesprek met slachtoffer en pester (met eventueel een helper en een meeloper) (bijlage 2D. Stappenplan gesprek zonder schuldvraag met gepeste en pester). Ook dit is een gesprek zonder schuldvraag. Dat wil zeggen dat er alleen gesproken wordt over het gebeurde zonder oordelen; alleen over hoe het is ervaren door de twee partijen. Er wordt toegewerkt naar afspraken over het gedrag “van nu af aan” en het maken van een vervolgafpraak.

Stap 5

De leerkracht volgt het nakomen van de afspraken actief door na twee dagen, na een week en na een maand een vervolggesprek te voeren met het slachtoffer en de pester. Dit kan een kort gesprek zijn als het goed loopt. De pester krijgt, als deze zich niet aan de afspraken houdt, nog één kans om het eigen gedrag te verbeteren.

Stap 6

De ouders worden binnen een week op de hoogte gebracht van de problemen door een gesprek op school of thuis (bijlage 2C. Stappenplan gesprek met ouders van pester/meeloper). Leerkracht (eventueel in samenwerking met IB-er/ APC / Kanjercoördinator / directeur) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing, zoals ondersteuning door agressieregulatie, een sociale weerbaarheidstraining, een sociale vaardigheidstraining, andere hulp (psycholoog, therapeut, opvoedondersteuning).

Als de ouder(s) van mening zijn dat hun kind zich mag misdragen wordt de leerling uit de klas gehaald. We noemen dit de eerste verwijdering. Tijdens de verwijdering wordt overwogen of deze leerling kan worden teruggeplaatst in de eigen klas. Terugplaatsing is afhankelijk van het idee dat de ouder(s) en het verwijderde kind erop nahouden namelijk: “Ik heb het recht mij te misdragen”. Als het kind zich niet wil misdragen dan wordt een begeleidingsplan voor gedrag uitgewerkt, waar de ouder(s) aan meewerken, en het kind kan worden teruggeplaatst. Als dat niet mogelijk is (bijvoorbeeld wanneer de ouder(s) en de leerling van mening zijn dat het zich mag misdragen) dan wordt de leerling minimaal twee groepen hoger in een andere groep geplaatst. Leerlingen uit groep 7 en 8 komen bij de intern begeleider of directie. Negatief gedrag wordt genegeerd door de leerkracht en de nieuwe groepsgenoten. Op die manier wordt de leerling geholpen zich te houden aan normale gedragsregels. Begrijpt de leerling dat het zich moet houden aan de gedragsregels van de school, dan kan het worden teruggeplaatst naar de eigen groep.

Samengaand met deze maatregel wordt ouders geadviseerd contact op te nemen met een Kanjertrainingspraktijk of Jeugdzorg. Het afwijzen van adviezen en het niet mee willen denken van ouders aan een positieve oplossing interpreteert de school als een vorm van pedagogische verwaarlozing. Bij herhaling van wangedrag gaat de school over tot schorsing en eventueel definitieve verwijdering (zie bijlage 3).

Argumenten:

1. School is een leerinstelling. De school beschermt het leerproces tegen leerlingen en ouders die het leerproces ernstig belemmeren.
2. School beschermt de leerlingen en de leerkrachten tegen grensoverschrijdend gedrag van een enkele medeleerling en/of ouder.
3. Een leerkracht kan op deze manier weer gewoon lesgeven en vervalt niet in de functie van rechercheur, aanklager, verdediger, rechter en gevangenisbewaarder.

De leerkracht en de school beperken zich tot onderstaande:

Het gaat wel eens mis. Hoe lossen we dit op? Wil jij het niet oplossen en jouw ouders vinden dat prima? Dan hebben jij en je ouders een probleem. De school beschermt het leerproces en zorgt voor een veiligere leeromgeving. Dat kan betekenen dat je uit de groep of desnoods van de school wordt verwijderd.

Stap 7

De fase van de consequenties (zie hoofdstuk 4) wordt ingezet als twee weken na stap 4 nog geen verbetering zichtbaar is.

Ouders en het pestprobleem

Wanneer het pestprobleem volgens ouders en/ of de leerling niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan kunnen zij de vertrouwenspersoon inschakelen.

De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het gezag adviseren.

Op school is een interne vertrouwenspersoon aangesteld en er is ook een externe vertrouwenspersoon aangesteld.

Met opmerkingen [LM21]: Kunnen hier de gegevens van worden vermeld in het protocol? Dan heb je alles bij elkaar.

Met opmerkingen [IO22R21]: Ergens in het protocol is een kopje waarin de naam van de persoon genoemd wordt. Ook in de schoolgids is het te vinden.

4. Consequenties

Fase 1

Een lichte corrigerende maatregel aangepast aan de leeftijd van de leerling en gerelateerd aan het probleem. Bijvoorbeeld een stelopdracht over de toedracht en zijn/ haar rol in het pestprobleem of de afspraken nogmaals op papier laten zetten door de leerling zelf.

Fase 2

Sancties, zoals: in de pauze bij blijven, niet meedoen met een bepaalde activiteit.

Fase 3

Een gesprek met de ouder(s), als de voorafgaande acties niets opleveren. De medewerking van ouders wordt gevraagd om een einde te maken aan het probleem. Samen met de ouders worden afspraken gemaakt over de handelwijze op school ten thuis.

Bij aanhoudend of herhaald pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld, mocht dat nog niet gebeurd zijn, bijvoorbeeld:

- Er wordt hulp gezocht voor het slachtoffer om te werken aan sociale weerbaarheid en de negatieve invloed van de pesterijen te verminderen.
- Als er meer problemen spelen in het leven van de pester en/ of meeloper dan wordt daar passende hulp voor gezocht.
- Samen met het slachtoffer zoeken naar websites voor informatie, advies en hulp bij online pesten.
- Samen met het slachtoffer hulp zoeken bij internetproblemen via chat, telefoon of mail.

Fase 4

Schorsing.

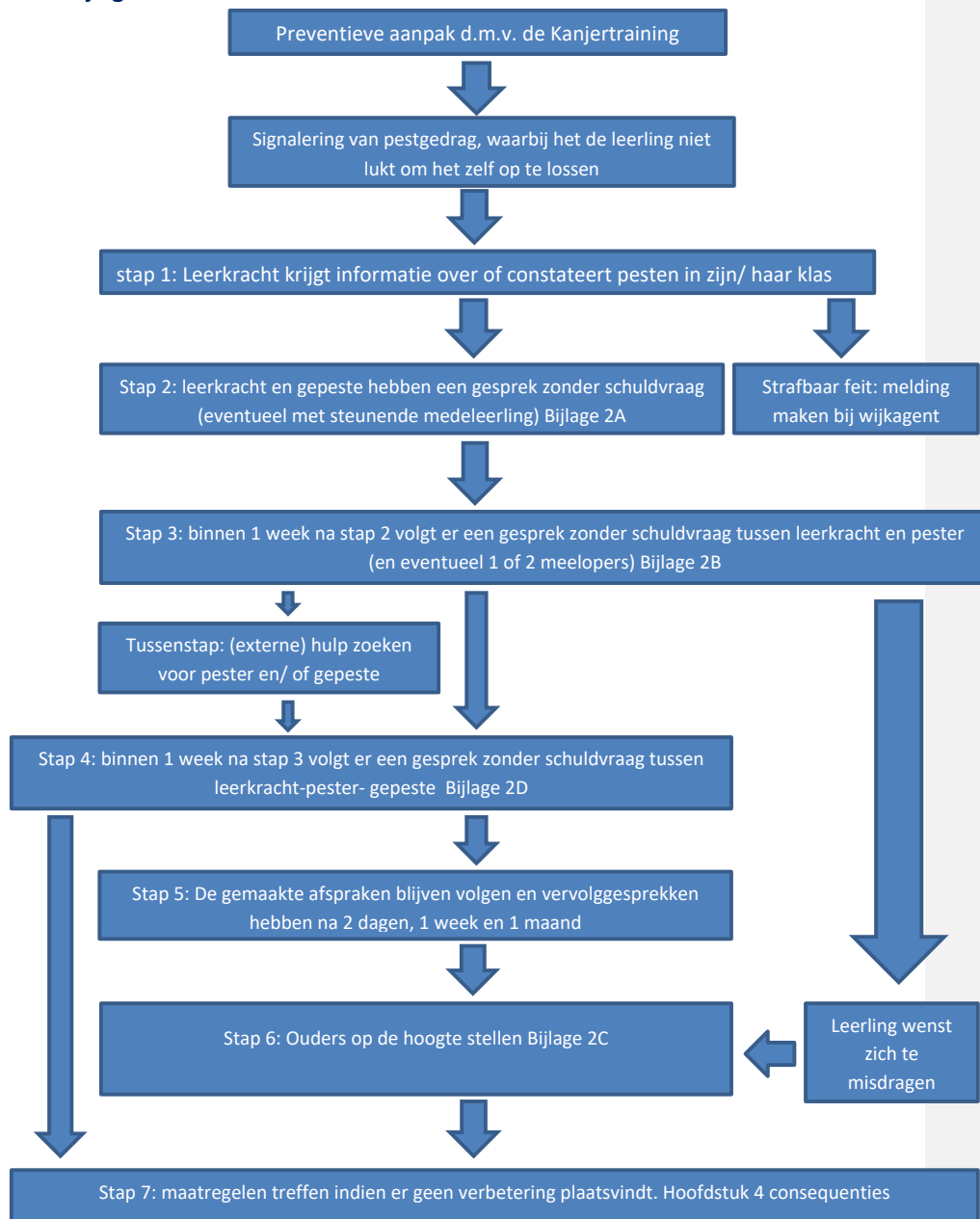
Fase 5

Verwijdering.

Met opmerkingen [CK23]: komt dit overeen met het protocol schorsing en verwijdering?

Met opmerkingen [IO24R23]: Ja dat is nagekeken

Bijlage 1 Stroomschema

Bijlage 2 Gespreksvoering

A. Stappenplan gesprek met de gepeste leerling

1. Uitspreken dat het fijn is dat de leerling is gekomen naar dit gesprek.
2. Doel van het gesprek vertellen: inventariseren wat er is gebeurd, de leerling steunen en vertellen wat er nu verder gaat gebeuren.
3. De leerling laten vertellen wat er zoal gebeurt.
4. Als de leerling gaat huilen, vertellen dat dat heel logisch is omdat het hem/ haar raakt. Eventueel een tissue aanreiken.
5. Vertellen dat het moedig is dat hij/ zij dit vertelt.
6. Doorvragen op hoe het slachtoffer op gedrag heeft gereageerd om te kunnen melden dat diegene ook goede reacties heeft gegeven.
7. Melden dat het nooit de eigen schuld is dat dit gebeurt.
8. Vertellen dat jij een gesprek met de pester(s) gaat hebben. Dat je hen niet gaat beschuldigen, maar rustig gaat vertellen dat dit niet kan. Dat je nu nog niet boos bent, omdat iedereen zich mag vergissen. Dat het echter nu wel moet stoppen.
9. Vragen of je mag zeggen dat het slachtoffer zelf heeft gemeld. Dat dit sterk is, omdat je dan opkomt voor jezelf. Dat je met de ouders afspraken gaat maken over hun gedrag vanaf nu.

Houding

Medeleven tonen door bijvoorbeeld te zeggen: "ik begrijp van jou dat het heel naar is dat je dit hebt meegemaakt."

Vragen stellen

- Luisteren en vragen; hoe en door wie wordt er gepest?
- Doorvragen naar hoe de leerling zelf reageert. Wat doet hij/ zij voor, tijdens en na het pesten? Complimenten geven voor wat de leerling zelf al heeft gedaan (al is het een klein dingetje).
- Samen zoeken naar een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen, maar naar anderen toegaan om mee te spelen.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.

Informatie geven

- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die de pester wil.
- Benadrukken dat het gepeste kind geen schuld heeft.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest (deze voelt zich daar groot door; heeft niets met jou te maken).

Eventueel oefenen

Uitlokken/ oefenen: de leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren en laten oefenen met ander gedrag.

In de weken na het gesprek

- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich assertiever opstelt.
- De gepeste leerling niet overbeschermen. Hiermee plaats je de gepeste leerling juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs toe kan nemen.
- Eventueel ouders adviseren om te zoeken naar een sport of club waar de leerling ander gedrag kan oefenen in een andere omgeving dan school.

B. Stappenplan gesprek met de pester (genoemd "x") en eventueel meelopers

1. Zeg dat je het fijn vindt dat hij/ zij naar dit gesprek is/ zijn gekomen.
2. Vertel dat je hebt gehoord dat er dingen gebeuren waarbij x (en y en z) betrokken is (zijn), die sommige andere leerlingen niet zo fijn vinden. Dat je doel is om het probleem op te lossen op een manier die alle partijen zien zitten.
3. Dat je graag wilt weten wat x van de gebeurtenissen vindt.
4. Weet x toevallig al waar je op doelt?
Als ze namelijk zelf al iets opbiechten, dan kun je daar ook een compliment over geven. Niet overdreven, maar zoiets als: "nou, mooi dat je zelf toch ook al dacht dat het niet helemaal oké was wat er is gebeurd."
Het kan zijn dat x meteen begint te mopperen: "Ja, A is zeker weer naar je toegekomen met zielige verhalen. Wat een gezeur..." Weet dan wat je kunt zeggen. Opties zouden kunnen zijn:
"Nee, heel iemand anders heeft dit gezien en is naar mij toegekomen en toen heb ik met A gepraat."
"Je vindt dat iemand die zich rot voelt op school zijn/ haar mond moet houden? Hoe wordt het dan opgelost?" "Nou, A kan toch zijn/ haar mond tegen ons open doen?"
"Dus wat jij zegt is: als A zegt wat hij/ zij niet leuk vindt, dan stoppen we. Mooi, dan zal ik dat vertellen tegen A. Of laten we A er dan zo even bij halen, dan kun je dat zelf zeggen."
5. De gebeurtenissen vertellen zoals jij die hebt vernomen.
6. Vragen naar x's kant van het verhaal.
7. Echt luisteren naar het verhaal van x.
8. Samenvatten van het verhaal van x. "Dus jij zegt:...."
9. Ook als x zegt: "ja, maar ik was het niet alleen." Begripvol reageren: "Jij zegt dat er ook anderen bij waren en dat je niet begrijpt waarom je hier alleen zit. Dat vind je niet helemaal eerlijk...?"
10. Zeggen: "kijk, ik was er niet bij. Ik weet alleen dat A zich erg onprettig heeft gevoeld. Kun je je daar iets bij voorstellen?"

Soms zeggen leerlingen dan: “wat een onzin. Ik zou dat niet erg vinden.” Je kunt dan vertellen dat dat mooi is, maar dat het daar hier nu niet om gaat. Iemand voelt zich rot/ alleen... de een zit anders in elkaar dan de ander.

11. Zeggen: “de geschiedenis kunnen we niet meer veranderen. We kunnen het alleen anders doen in de toekomst. Wat zou er volgens jou/ jullie anders kunnen gaan, zodat A zich niet meer rot voelt op school?
12. Ze kunnen dan zaken noemen die de ander anders moet doen. Dat is oké. Dan kun je vragen: “wat zou jij of zouden jullie ook anders kunnen doen?”
13. Weten zij niets, dan kom jij met voorbeelden.
14. Vraag welke afspraken jullie kunnen maken. Maak deze afspraak ook expliciet en zeg ook dat je hem opschrijft. “Oké, voortaan....” Het beste is als zij de afspraak zelf verwoorden.
15. Maak een vervolgspraak over ongeveer 3 dagen. Zeg dus dat je opdag omtijd hem/ haar/ hen weer wilt spreken om even te evalueren hoe het nu gaat. En meldt dat je ook bij anderen uit de klas gaat checken hoe het loopt.
16. Bij ingewikkeldere situaties kun je ook uitspelen hoe het dan in het vervolg gaat. Als je namelijk al eens ander gedrag hebt laten zien, wordt het makkelijker om dat nogmaals te doen. Kortom: “Als we nu even net doen alsof A eraan komt. Ik ben even A en dan loop ik dus even langs...”
17. Bedank de leerling(en) voor zijn/ haar/ hun medewerking en oplossing.

Houding

- Gesprek voeren zonder schuldvraag. De leerling kan op dit moment niet doen dan dat deze doet.
- Besef dat je eigen woede nu even terzijde geschoven moet worden om een snelle oplossing mogelijk te maken zonder al te veel gezichtsverlies voor de gepeste. Je doet meer kwaad dan goed door beschuldigend te zijn in de eerste fasen.

Vragen stellen

- Praten: zoeken naar de reden van pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen, gebrek aan weerbaarheid of aan sociale vaardigheden).
- Laten zien wat het effect is van zijn/ haar gedrag op de gepeste.
- Vragen naar “hoe lossen we het huidige probleem nu op?” Excuses laten aanbieden. Dit mag ook milder: “ik kan me voorstellen dat jij mijn gedrag niet leuk vond.” Het gaat erom dat het pesten stopt.

Informatie geven

“Pesten is verboden in en om school. Wij houden ons aan deze regels. Je krijgt hulp als jou dat niet lukt, maar er moet wel snel verbetering zichtbaar zijn. We blijven niet aanmodderen.”

Pestprotocol
Mei 2022

Eventueel oefenen

Leerling leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, een “stop- eerst- nadenken houding” of een andere manier van gedrag aanleren (passend bij de leerling). Eventueel doorverwijzen voor hulp bij ontwikkelen van ander gedrag.

In de weken na het gesprek

- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/ beter opstelt.
- Contact tussen ouders en school: elkaar informeren en overleggen. Inleven in begrip voor de leerling. Wat is de oorzaak van het pesten?
- Adviseren om te zoeken naar een club of sport waar de leerling energie kwijt kan en kan oefenen met sociaal gedrag.

Met opmerkingen [CK25]: ????

Aandachtspunten

- Voel je je als leerkracht zelf niet veilig bij zo'n leerling of groepje leerlingen? Voer dit gesprek dan niet alleen.
- Het is beter om schuin tegenover elkaar te gaan zitten, dan recht tegenover elkaar. Dat is een setting die meer medewerking oproept.
- Sommige leerlingen voelen zich snel bedreigd. Het is handig als de leerling(en) met hun gezicht naar de deur toe zitten en de leerkracht dicht bij de deur.

C. Stappenplan gesprek met ouders van pester/meeloper

1. De leerkracht belt de ouders op met als doel het maken van een afspraak.
2. “Goedemiddag, u spreekt met de leerkracht van..... Ik zou graag met u en uw man/ vrouw een afspraak maken. Er spelen wat problemen op school en we willen graag met u kijken hoe we die **samen** kunnen oplossen.” Niet ingaan op wat de problemen precies zijn. Geef aan dat je dat liever in het gesprek doet.
3. Bij een gesprek op school: “eerst koffie/ thee. Fijn dat u bent gekomen...”
4. Vertel dat er een probleem is en dat dat alleen kan worden opgelost door samen te werken als ouders, school en leerlingen.
5. Vertel wat er is gebeurd.
6. Laat ouders stoom afblazen. Zij schrikken en gaan daardoor misschien zelf ineens in de aanval. Ga geen welles/ nietes aan, maar benoem wat er gebeurt: “u schrikt van dit nieuws.... U kunt zich niet voorstellen dat x zoiets doet.... Veel ouders schrikken hiervan. Zij hebben hun kinderen niet met dit gedrag opgevoed. Klopt dat?” Als de emoties weer oplopen, dan met dit soort opmerkingen weer rust brengen.
7. Als ouders door het stoom afblazen weer wat rustiger zijn geworden, kun je nogmaals vertellen wat er is geconstateerd. En vertellen wat de school tot nu toe heeft gedaan.
8. Zeg dat je in kaart wilt brengen hoe het thuis en op school gaat om tot ideeën voor oplossingen te komen.

9. Vragen over en weer over wat opvalt aan de leerling op school en thuis. Kijken wat eventueel zal helpen. Ouders die met hun kind praten. Misschien iemand die hij/ zij in de familie of vriendenkring bewondert met hem laten praten. Welke professionele hulp is eventueel nodig?
10. Vertel ook wat er uiteindelijk nog kan gebeuren als het niet verbetert.
11. Maak concrete afspraken met de ouder(s).

D. Stappenplan gesprek zonder schuldvraag met gepeste en pester

Fase 1: situatie inleiden

1. Contact maken (namen noemen, even aanspreken en uitnodigen).
2. Feiten melden door een ik-boodschap (gedrag, wat heb je gezien, gehoord).
3. Gevoel vragen door ik-boodschap (wat voelde jij erbij?).
4. Doel aangeven van bemiddelen. "Ik wil dat we dit nu met elkaar uitspreken en dat jullie tot een oplossing komen met elkaar die voor iedereen goed voelt."

Fase 2: delen

5. Om de beurt deelnemers laten vertellen wat er is gebeurd en daarna checken bij de anderen: herkennen ze dit? Laat de vertellen hoe de ander zich voelde. Als deelnemers er doorheen praten: aangeven dat zij straks mogen, nu is de opdracht luisteren en inleven. Soms loopt een gesprek vast, ga dan in op behoeftes: "wat wilde je?" En ook hier feiten checken en inlevingsvermogen prikkelen.

Fase 3: oplossen

6. Brainstormen over mogelijke oplossingen. Wat kan iedereen doen om de situatie positief te veranderen? Welke verandering wil je zien of willen zij zien?
7. Oplossing(en) kiezen met elkaar.
8. Checken: is iedereen het eens met de oplossing?
9. Evalueren van het gesprek en complimenten maken.

Fase 4: oefenen

10. Oefenen met de oplossing en laten ervaren van het gewenste gedrag. Hiermee zorg je voor een positieve afsluiting, met een gedragselement door bijvoorbeeld een rollenspel uit te spelen.

Fase 5: afspraken, evalueren en bijsturen

Bijlage 3 Schorsing en verwijdering van leerlingen

Dit protocol treedt in werking als er sprake is van ernstig ongewenst gedrag door een leerling, waarbij psychisch en of lichamelijk letsel aan derden is toegebracht. Er worden 3 vormen van maatregelen genomen:

1. Adempauze
2. Schorsing
3. Verwijdering

Adempauze

Een ernstig incident leidt tot een adempauze met onmiddellijke ingang. Deze adempauze is bedoeld om zowel de groep als de betreffende leerling uit de situatie te halen. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- In geval van een adempauze wordt de leerling voor de rest van de dag de toegang tot de eigen groep ontzegd.
- Tenzij redelijke gronden zich daartegen verzetten worden de ouders/verzorgers onmiddellijk van het incident en de adempauze gemotiveerd op de hoogte gebracht. (zie noot 1)
- De adempauze- maatregel kan eenmaal worden verlengd met 1 dag. Daarna kan de leerling worden geschorst voor maximaal 1 week. In beide gevallen dient de school vooraf of, indien dat niet mogelijk is, zo spoedig mogelijk na het effectueren van de maatregel contact op te nemen met de ouders.
- De ouders/verzorgers worden op school uitgenodigd voor een gesprek. Hierbij is de groepsleerkracht en een lid van de directie van de school aanwezig.
- Van de het incident en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen (zie noot 2).
- De adempauze- maatregel kan alleen worden toegepast na goedkeuring door de directie van de school.
- De adempauze- maatregel wordt na toepassing schriftelijk gemeld aan het bevoegd gezag en zo mogelijk mondeling bij de algemeen directeur.

Schorsing

Pas bij een volgend ernstig incident, of in het afzonderlijke geval dat het voorgevallen incident zo ernstig is, kan worden overgegaan tot een formele schorsing. De wettelijke regeling voor het Bijzonder/Openbaar onderwijs is hierbij van toepassing.

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Het bevoegd gezag van de school wordt voorafgaand aan de schorsing in kennis gesteld van deze maatregel en om goedkeuring gevraagd. De algemeen directeur kan in dergelijke gevallen optreden namens het bevoegd gezag.

- Gedurende de schorsing wordt de leerling de toegang tot de school ontzegd. Voor zover mogelijk worden er maatregelen getroffen waardoor de voortgang van het leerproces van de leerling gewaarborgd kan worden. (zie noot 3)
- De schorsing bedraagt maximaal 3 weken en kan hooguit 2 maal worden verlengd (zie noot 4).
- De betrokken ouders/verzorgers worden door de directie uitgenodigd voor een gesprek betreffende de maatregel, zo mogelijk op de dag dat de maatregel ingaat of in ieder geval binnen 48 uur. Hierbij dienen nadrukkelijk oplossingsmogelijkheden te worden verkend, waarbij de mogelijkheden en de onmogelijkheden van de opvang van de leerling op de school aan de orde komen.
- Van de schorsing en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders/verzorgers voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen.
- Het verslag wordt ter kennisgeving verstuurd aan:
 - het bevoegd gezag
 - de ambtenaar leerplichtzaken
 - de inspectie onderwijs
- Ouders kunnen beroep aantekenen bij het bevoegd gezag van de school. Het bevoegd gezag beslist uiterlijk binnen 14 dagen op het beroep.

Verwijdering

Bij het zich meermalen voordoen van een ernstig incident, dat ingrijpende gevolgen heeft voor de veiligheid en/of de onderwijskundige voortgang van de school, kan worden overgegaan tot verwijdering. De wettelijke regeling voor het Bijzonder/Openbaar onderwijs is hierbij van toepassing. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Verwijdering van een leerling van school is een beslissing van het bevoegd gezag.
- De algemeen directeur kan het bevoegd gezag hierbij van advies dienen en indien gewenst namens het bevoegd gezag optreden.
- Voordat men een beslissing neemt, dient het bevoegd gezag de betrokken leerkracht en de directie te horen. Hiervan wordt een verslag gemaakt wat aan de ouders ter kennis worden gesteld en door de ouders voor gezien wordt getekend.
- Het verslag wordt ter kennisgeving opgestuurd naar:
 - De ambtenaar leerplichtzaken
 - De inspectie onderwijs
- Het bevoegd gezag informeert de ouders schriftelijk en met redenen over het voornemen tot verwijdering, waarbij de ouders gewezen wordt op de mogelijkheid van het indienen van een bezwaarschrift.
- De ouders krijgen de mogelijkheid binnen zes weken een bezwaarschrift in te dienen.
- Het bevoegd gezag is verplicht de ouders te horen over het bezwaarschrift.

- Het bevoegd gezag neemt een uiteindelijke beslissing binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift.
- Een besluit tot verwijdering is pas mogelijk nadat een andere basisschool of een andere school voor speciaal (basis) onderwijs is gevonden om de leerling op te nemen of dat aantoonbaar is dat het bevoegd gezag, gedurende acht weken, er alles aan heeft gedaan om de leerling elders geplaatst te krijgen.

Noot 1

Als veiligheid voorop staat, en dat zal regelmatig het geval zijn, moet de adempauze niet afhankelijk gesteld worden van het contact met ouders. De vraag blijft dan staan wat er moet gebeuren als de ouders niet te bereiken zijn.

Noot 2

De adempauze is geen officieel instrument, maar kan niettemin bruikbaar zijn bij onveilige situaties of bij het herstellen van de rust binnen de school: het is principieel geen strafmaatregel maar een ordemaatregel in het belang van de school; daarom geen aantekening van de adempauze maar van het incident in het dossier van de leerling.

Noot 3

Schorsing mag niet betekenen dat het doen van toetsen (denk aan cito-entree of eindtoetsen) wordt belemmerd. Dit vraagt passende maatregelen, bijv. het wel tot de school toelaten voor het doen van deze toets. Daarnaast kan het beschikbaar stellen van (thuis)studiemateriaal tot de mogelijkheden behoren.

Noot 4

Wezenlijk is dat de schorsing aan een maximum termijn gebonden is; zij mag geen verkapte verwijdering worden; de termijn is zo gekozen dat in het ernstigste geval de school voldoende tijd ter beschikking heeft om een eventuele verwijderings-beslissing op zorgvuldige wijze voor te bereiden.

Bijlage 4 Gesprek in de klas over app

WHATSHAPPY

Whatsapp is een chatprogramma waarmee bijna alle kinderen via een smartphone met hun vrienden en familie kletsen. Het vervangt de sms. Sms'en kost geld. Whatsapp is gratis. Met de kinderen maakt u afspraken over wat wel en niet zou moeten mogen op Whatsapp. Het resultaat: iedereen WhatsHappy!

Onderwerp – communiceren

Doel – gezamenlijk tot afspraken komen over chatten via Whatsapp, maar het kan gaan over alle vormen van chatten via Internet.

Doelgroep – bovenbouw basisschool, eerste en tweede klas VO

Korte beschrijving – Whatsapp is een chatprogramma waarmee bijna alle kinderen via een smartphone met hun vrienden en familie kletsen. Het vervangt de sms. Sms'en kost geld. Whatsapp is gratis. Met de kinderen maakt u afspraken over wat wel en niet zou moeten mogen op Whatsapp. Het resultaat: iedereen WhatsHappy!

Duur – twee lesuren, maar het zou ook in een lesuur kunnen.

Werkvorm – de leerlingen gaan eerst individueel afspraken over chatgebruik op papier zetten.

Benodigd materiaal – pennen, stiften, grote vellen papier.

Gemaakt door – door Mijn Kind Online en stichting Kennisnet, geïnspireerd op een oudere les over MSN-farsoen van Melanchton De Kring in Bleiswijk (zie www.i-respect.nl, een website van Mijn Kind Online)

Mediawijsheden – meer weten over mediawijsheden? Surf naar kennisnet.nl/mediawijsheden.

DE OPDRACHT

- Start individueel**
Geef de leerlingen de opdracht om vijf afspraken op te schrijven over wat je wel en niet moet doen als je wilt Whatsappen. Vertel ze dat het daarbij niet gaat om technische of praktische zaken maar om 'fatsoensregels' of 'etiquette'. Belangrijk is dat ze tijdens deze stap voor zichzelf werken en niet met elkaar overleggen.
- Daarna in groepjes**
De klas wordt in groepjes van vier verdeeld. Elke groep krijgt twee grote vellen, papier en een stift. Op het ene vel schrijven ze 'What's Niet', op het andere vel 'What's Wel'. Elk groepje moet nu uit de afspraken die zij hebben opgeschreven komen tot drie gezamenlijke afspraken per vel: wat doe je wel, wat doe je niet? Vier of vijf mag natuurlijk ook. Laat ze eerst overleggen en daarna pas opschrijven. Zorg dat ze zo groot schrijven dat het leesbaar is als het op het bord hangt.
- Hang de afspraken op in de klas**
Hang alle vellen van de groepjes op het bord en kom door middel van discussie met de klas tot drie afspraken per vel die de leerlingen het allerbelangrijkst vinden. U kunt de kinderen ook vragen om een streepje te zetten achter de drie afspraken op elk vel die zij belangrijkst vinden.

Sturen mag, soms helpt het kinderen door goede vragen te stellen afspraken concreter te maken. Als ze zeggen: heb leuke gesprekken met elkaar, wat bedoelen ze daar dan mee – dat je veel grapjes moet maken? Maar laat zoveel mogelijk uit de leerlingen zelf komen. Het zijn hun afspraken, geen afspraken die van bovenaf worden opgelegd.
- Zet de gezamenlijke afspraken op een poster**
Maak met de klas een mooie poster met de afspraken en bevestig die op het prikbord of aan de muur. U kunt ook een van de twee posters gebruiken die we aan deze les hebben toegevoegd.
- Didactische suggestie**
Gebruik consequent het woord 'afspraken' of 'etiquette'. Ze hebben de afspraken immers zelf gemaakt en dan zijn het geen regels. Informeer zo nu en dan of ze zich nog aan de door henzelf gemaakte afspraken houden.

* SNIK * GRNNK MN LAER

Kennisnet

WHATSHAPPY

DE CHATAFSPRAKEN VAN #00000000

WHAT'S NIET 😞

- 1
- 2
- 3 😡
- 4
- 5 😱
- 6

WHAT'S WEL 😊

- 1
- 2
- 3
- 4 😄
- 5
- 6 😜

Kennissnet

Bijlage 5 stappenplan sexting

